

بررسی تطبیقی فرایند پالایش هستی در اساطیر ایران و بین‌النهرین

۱. لیلا هاشمیان*، ۲. مجتبی سلطانیان**

۱. دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان، ایران

۲. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۷/۱۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۱/۱۵)

چکیده

فرایند پالایش جهان هستی، موضوعی درخور اندیشه است که تقریباً در اساطیر و متون کهن بیشتر تمدن‌های بزرگ به صورت‌های گوناگونی روایت شده‌است. هدف از این پژوهش، بررسی مقایسه‌ای و دستیابی به شباهت‌ها و تفاوت‌هایی است که در ارتباط با فرایند پالایش جهان در اساطیر ایرانی و بین‌النهرینی وجود دارد. بنابراین، در هر بخش، نخست ترجمه متن باستانی مربوط به روایت پالایش جهان ارائه شده‌است و در ادامه، شاخصه‌های برجسته‌ای را که می‌توان مقایسه و ارزیابی کرد، جداگانه بررسی شده‌است. شایان ذکر است که عمده روایت‌های کهن مربوط به پالایش جهان از الگویی عمومی پیروی می‌کنند، اما طبیعتاً ممکن است در جزئیات تفاوت‌هایی نیز داشته باشند. از مهم‌ترین نتایج تحقیق حاضر می‌توان به این موضوع اشاره کرد که تنها در اساطیر ایرانی، عامل پالایش جهان زمستان و سرما بوده‌است و این عامل، عنصری اهریمنی است و نیز اینکه بنا بر اساطیر، فرایند پالایش جهان در اساطیر هندی، رویدادی همیشگی است که در ادوار زمانی مشخصی رخ می‌دهد. همچنین، باید افزود که در اساطیر ایرانی، این رویداد بزرگ هنوز اتفاق نیفتاده‌است و پدیده‌ای است که در آینده رخ خواهد داد.

کلیدواژه‌ها: پالایش جهان، اسطوره، جم، اوتنایشتم، آتراهاسیس.

* E-mail: dr_hashemian@yahoo.com

** E-mail: moj_s77@yahoo.com (نویسنده مسئول)